

„Studeren wordt weer elitair”

Van onze verslaggeefster **MIRJAM SCHÖTTELNDREIER**
UTRECHT — Nog even en dan zijn we weer terug in de tijd dat de plek waar des burgers wiegje stond, bepaalt of er later ja dan nee zal worden gestudeerd. „De minister is hard op weg om van het hoger onderwijs weer een elite-instituut te maken. Die ontwikkeling moet gestopt worden, dit kan zo niet langer.”

Dat zegt René Danen, die enige maanden geleden aantrad als voorzitter van de Landelijke Studentenvakbond (LSVb). Hij heeft meteen maar een „hete herfst” afgekondigd.

Zondagavond, terwijl gezond-hedonistisch Nederland het warme weekeinde uitluide op een terrasje, slaat Danen met enkele medestudenten de nietjes door de zojuist afgeronde klachtenrapportage die gisteren werd aangeboden aan minister Ritzen van Onderwijs. Het

hele weekend hebben de landelijke bonders aan dit rapport gewerkt, en daarnaast nog driftig vergaderd over plannen die voor een studentikoos volksfront moeten zorgen.

Gelet op de almaar verslechterde studievoorwaarden is de grens eigenlijk al lang bereikt, vindt de LSVb-voorzitter. In de Andere Krant voor studierend Nederland die tijdens de introductiedagen op alle universiteiten en hogescholen is verspreid, heeft de bond de ellende nog even op een rij gezet.

De leeftijdsgrens voor het recht op studiefinanciering is verlaagd van 36 jaar naar 27 jaar; het recht op een beurs teruggebracht tot vijf jaar (was zes, of negen jaar bij twee studies); het collegegeld wordt tot 1995 jaarlijks verhoogd met 100 gulden tot uiteindelijk 2250 gulden; de basisbeurs wordt bevroren; de hoge marktrente voor een lening gaat voortaan meteen in als je met studeren begint (eerder werd die rente pas

in rekening gebracht na het afstuderen); en tot slot gaan de kamerhuren — ongecompenseerd — de komende vijf jaar nog eens met 5,5 procent omhoog.

Danen: „Maar in onze informatie en mobilisatie van de studenten willen we vooral de nadruk leggen op de nieuwe plannen die Ritzen heeft aangekondigd.”

Dan gaat het met name om het plan van de minister van Onderwijs om de controle van de studievoortgang te laten beginnen bij de propedeuse. Studenten die in anderhalf jaar tijd hun „p” niet halen, zouden hun basisbeurs moeten gaan lenen. Een sanctie die later waarschijnlijk al zal worden opgelegd als de student de propedeuse niet binnen een jaar haalt. Maar zo lang universiteiten niet in staat zijn om eerstejaars behoorlijk te begeleiden, voelt de LSVb niets voor zo’n „tempobeurs”.

Zie verder pagina 7, kolom 5

Acties studentenbond

Vervolg van pagina 1

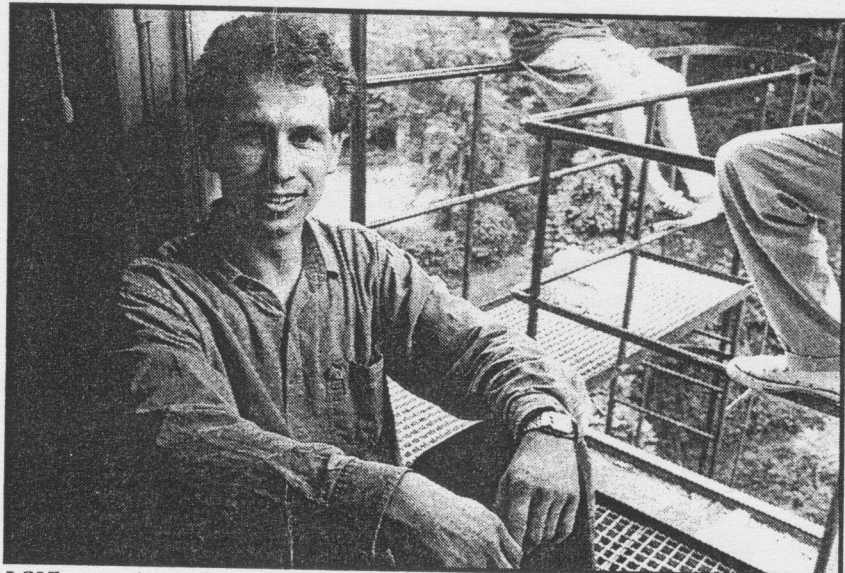
„Het is positief dat de Vereniging van Samenwerkende Universiteiten zich tegen die studievoortgangcontrole heeft uitgesproken”, vindt Danen. Maar toch is zijn angst groot dat de Tweede Kamer, na wat gesputter, uiteindelijk wel door de knieën zal gaan. „En dan wordt het gewoon schrappen in de programma’s, waarmee de onderwijskwaliteit nog verder daalt.”

Het andere speerpunt betreft, hoe kan het anders, de uit de pan gerezen studieleningen waartoe een student wordt veroordeeld.

Danen: „Studenten zullen minimaal een schuld van 30 duizend gulden opbouwen. In het somberste geval kan dat oplopen tot 150 duizend gulden. Mensen uit de lage inkomensgroepen worden dus weer gestraft.” In die berekening zijn niet alleen de vervroegde rentelasten verdisconteerd, maar ook de verhoging vanaf 1 januari 1992 van het rentepercentage van 8,7 procent naar 11,3 procent.

De vraag is alleen of studenten wel zin hebben om hun vingers te branden aan een hete herfst. Ten slotte bleek de voor de zomer als „massaal” afgekondigde demonstratie op de Dam in werkelijkheid maar een armzalige vertoning. Danen, die zich voor een nieuwkomer opvallend routineus gedraagt, heeft dan ook z’n lesje geleerd. „Het proces moet van onderop komen. Daar hangt het van af of we in november massaal de straat op gaan.” Maar, voegt de 23-jarige student sociologie er snel aan toe: „Al wordt er niet naar demonstranten geluisterd en daalt het vertrouwen in de politiek, ik vind dat nog geen reden om je stem niet te laten horen.”

Danen zegt „nog niets sociaal-democratisch” in de plannen van Ritzen ontwaard te hebben. De meritocratie — waarin de burger niet door z’n stand of milieu, maar op eigen kracht naar boven mag klimmen — wordt volgens de LSVb-voorzitter slechts uitgehuld. „Alle aangekondigde aanscherpingen

LSVb-voorzitter René Danen.

Foto Joep Lennarts

zorgen er straks voor dat iemand die nu havo kiest, nooit meer aan de universiteit zal studeren.” Danen vindt het niet alleen a-sociaal-democratisch, maar ook strijdig met de economische behoefte aan zoveel mogelijk hooggeschoolden.

Toch is hij niet te beroerd om ook enige pluspunten van de bewindsman op te noemen. „Zijn presentatie, de bereidheid om het gesprek aan te gaan, is positief. Al zou luisteren nog mooier zijn. Verder is het een goede zaak dat de minister met een categorale ziektekostenverzekering de onverzekerde studenten heeft opgevangen. Maar weer jammer dat de pil er niet in zit. En ten slotte is het prettig dat hij oog heeft voor onderwijskwaliteit, zij het dat we zijn maatregelen niet allemaal even goed vinden.”

Deze nuancering laat onverlet dat de bond het gek-makende cryptogram van de studiefinanciering, waar duizenden

studenten problemen mee hebben, spuugzat is. „Met de FNV- en CNV-jongeren zijn we bezig een plan te maken voor een geïntegreerd inkomensstelsel voor jongeren. Het zou al heel wat zijn als de studiefinanciering bij Sociale Zaken terecht komt, waar die volgens ons hoort.”

Maar voorlopig komen er dus plaatselijke „verrassingacties”, georganiseerd door de lidbonden die zich hebben verenigd in het Landelijk Actie Comité (LAC) en waarbij inmiddels ook de Jonge Socialisten zich hebben aangesloten. Minister Ritzen mag deze week wat dat betreft al op surprises rekenen in Amsterdam en Nijmegen. „En als het even kan zullen we maatregelen juridisch aanvechten. Een kort geding hebben we al gewonnen en twee andere zijn heel gunstig geschikt. Waar het politiek niet lukt, willen we vooral een serviceinstelling voor studenten zijn.”